

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СИТНИК Тарас Ігорович

УДК 351:316.44:616-036

**МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ
ПОЛІТИКИ У ПЕРІОД ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ ЗАГРОЗ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Харків – 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному університеті цивільного захисту України (м. Харків)

Науковий керівник:

доктор наук з державного управління, професор
ПАРУБЧАК Іван Орестович,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування.

Офіційні опоненти:

доктор наук з державного управління, професор
АНТОНОВА Людмила Володимирівна,
Чорноморський Національний університет ім. Петра Могили,
професор кафедри обліку і аудиту;

доктор наук з державного управління, доцент
ХУДОБА Олександра Василівна,
Львівський регіональний інститут державного управління Національної Академії державного управління при Президентіві України,
доцент кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування.

Захист відбудеться «28» вересня 2021 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 Національного університету цивільного захисту України за адресою: 61024, м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, ауд. 3 (1-й поверх).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного університету цивільного захисту України за адресою: 61023, м. Харків, вул. Чернишевська, 94.

Автореферат розісланий «20» серпня 2021 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Н.С. Грабар

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Системна діяльність органів державної влади у формуванні та реалізації соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз, виробленні політичних та управлінських рішень, посилення уваги вчених різних сфер знань до цієї проблематики не є випадковими. Адже питання державної соціально-економічної політики, громадського здоров'я, соціального забезпечення, стосуються широких верств суспільства. Світ швидко змінюється і це потребує відповідного реагування, адже зростання кількості населення, глобальні зміни клімату, стрімкий розвиток цифрової економіки, а також масштабні епідеміологічні загрози створюють як виклики, так і нові можливості.

Україна має суттєві стратегічні переваги завдяки природним ресурсам, географічному розташуванню та якості людського капіталу, що загалом може стати основою для економічного зростання держави. Натомість низка перепон стоять на заваді реалізації власного потенціалу, тому необхідно посилити свої позиції на світовій арені, що сприятиме підвищенню рівня добробуту населення, як основної мети державної соціально-економічної політики. Тому, Постановою Кабінету Міністрів України була затверджена Національна економічна стратегія на період до 2030 року, оскільки важливо мати узгоджене бачення щодо стратегічного курсу соціально-економічної політики, що враховуватиме глобальні тренди та внутрішні можливості держави.

Підставою для прийняття рішень щодо довгострокового розвитку держави та першим кроком у розробленні Національної економічної стратегії стало визначення рівня соціально-економічного розвитку України сьогодні та можливості для зростання в майбутньому. Враховуючи те, що останнім часом проблеми поширення епідеміологічних захворювань є властивою для будь-якої країни світу незалежно від її соціально-економічного рівня розвитку, в тому числі й для України, постає питання, як зменшити епідеміологічні впливи, економічне навантаження на бюджет держави, а також матеріальний тиск на українське суспільство.

Економічно розвинуті країни, де громадянин і реалізація його прав мають найвищу цінність удосконалюється формування державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз. Епідемії стали несподіваним і важливим каталізатором для позначення соціально-економічних контурів нових моделей громадянського суспільства у різних країнах світу. Держава як регулятор суспільно-владних відносин зобов'язана створити умови для запобігання масового поширення епідемій, що ставить нові завдання перед службами соціального захисту населення на всіх рівнях, а відповідно й органами державної влади на місцях.

Дана передумова стає основою для пошуку ефективних механізмів реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних

загроз та вимагає наукового обґрунтування пропозицій в цьому напрямі. Спалахи епідеміологічних захворювань перевіряють на міцність національні системи охорони здоров'я, потенціал протидії, ступінь готовності та швидкість реагування на кризові явища епідеміологічного характеру. Для того, щоб забезпечити необхідний захист від епідеміологічних загроз, першочергова увага у тому числі повинна приділятися створенню безпечних умов праці громадян. Ключове значення має відводитися своєчасності подання інформації про поширення епідемій, засобам індивідуального захисту і навчання їх правильного використання.

Державна соціально-економічна політика має уособлювати нову систему механізмів державного управління, реалізовувати які необхідно у сукупності з застосуванням нових управлінських підходів на всіх структурно-функціональних рівнях. Стратегії соціально-економічного розвитку визначають ключові проблеми, потенційні напрями і шляхи їх розв'язання для формування нової державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз, обґрунтовуючи нормативно-організаційні трансформації та реалізацію нових економічних механізмів. Також, потребує удосконалення чинна нормативно-правова база у контексті регулювання суспільно-владних відносин, що виникають у зв'язку з поширенням епідемій.

Теоретико-методологічні засади державного управління, формування державної соціально-економічної політики у різних галузях, механізми державного управління, шляхи вирішення ключових питань реалізації державної політики в умовах суспільних трансформацій, у своїх наукових розробках досліджували: Л. Антонова, В. Бакуменко, Н. Грабар, А. Дегтярь, С. Домбровська, Н. Калашник, В. Коврегін, О. Крюков, С. Майстро, В. Палюх, А. Помаза-Пономаренко, П. Петровський, Л. Приходченко, О. Радченко, А. Ромін, В. Садковий, В. Стрельцов, Д. Харечко, О. Шиян.

Як показав проведений літературний огляд, загальні питання теорії формування суспільних відносин у контексті державної політики в системі охорони здоров'я були предметом наукових досліджень таких українських учених: М. Білинської, В. Беляєва, Ю. Вороненка, Б. Герасимчука, Л. Жаліло, Д. Карамішева, Б. Криштопи, В. Лехан, В. Лобаса, В. Москаленка, З. Надюка, Н. Нижник, В. Пономаренка, Я. Радиша, О. Худоби. Шляхи реформування державної соціально-економічної та гуманітарної політики стали предметом дослідження таких науковців, як С. Вавренюк, К. Дубіч, Н. Кабаченко, І. Парубчак, О. Пищуліна, І. Рибчич, Т. Семигіна, Л. Сідельник, Р. Сіренко, В. Скуратівський, О. Черниш та інших.

У той же час, в Україні відсутні фундаментальні дослідження з державного управління соціально-економічних проблем у період епідеміологічних загроз. Не применшуючи вагомості й значущості внеску учених, зазначимо, що теоретичні та практичні аспекти реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз ще не стали предметом окремого комплексного дослідження в Україні. Викладене вище й зумовило вибір теми дисертаційного

дослідження, визначило його мету та завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи за темою «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства (ДР № 0118U001007) у Національному університеті цивільного захисту України. Доробок автора полягає у розробці науково-теоретичних засад реалізації державної соціально-економічної політики щодо адаптації діяльності органів державної влади в період поширення епідемій та досягнення зменшення рівня негативного соціального впливу економічних обмежень на суспільство.

Мета та завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає у науково-теоретичному обґрунтуванні формування управлінських підходів з протидії пандемічним впливам та розробці практичних рекомендацій для органів державної влади з реалізації механізмів державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз.

Для реалізації зазначеної мети були поставлені наступні завдання:

- провести аналіз державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз та її інституційної реорганізації;
- дослідити зарубіжний досвід із формування та реалізації державної соціально-економічної політики під час епідеміологічних викликів;
- обґрунтувати актуальність державно-приватного партнерства щодо соціального захисту населення у період епідеміологічних загроз;
- визначити стратегічні напрями трансформації управлінських підходів з протидії пандемічним впливам на регіональному рівні в Україні;
- розробити механізми реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз на сучасному етапі в Україні;
- надати практичні рекомендації для органів державної влади з діяльності у форматі суспільно-владної взаємодії під час впливу пандемії COVID-19.

Об'єкт дослідження – суспільно-владні відносини в періоди епідеміологічних викликів.

Предмет дослідження – механізми реалізації державної соціально-економічної політики в період епідеміологічних загроз.

Методи дослідження. Для реалізації поставленої мети було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, а саме, теоретичні: абстрагування, конкретизації та узагальнення теоретичних положень у наукових джерелах для визначення сучасного стану дослідження проблеми, розробки механізмів реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз; факторного аналізу для визначення детермінантів соціально-економічного розвитку як об'єкту державної політики; термінологічного аналізу для визначення базових понять і доповнення понятійно-категорійного апарату дослідження; метод моделювання використано для розробки механізмів реалізації державної соціально-економічної політики; прогностичного аналізу системних змін в економіці

держави для з'ясування соціально-економічних наслідків пандемічних впливів.

Також був використаний комплекс емпіричних методів дослідження: спостереження для розв'язання завдань дослідження; порівняння для співставлення механізмів реалізації державної соціально-економічної політики України та зарубіжних країн; узагальнення для перевірки розробленої методики оцінювання результатів ефективності державної соціально-економічної політики; кількісного аналізу інтерпретації даних дослідження; критеріального аналізу для перевірки ефективності функціонування закладів охорони здоров'я у реалізації державної політики у період епідеміологічних викликів.

До спеціальних наукових методів дослідження, належать: аналітико-синтетичний (аналіз наукової літератури, співвідношення дефініцій); формальнологічний (з'ясування принципів діяльності органів державної влади в контексті реалізації соціально-економічної політики); нормативно-правовий аналіз (порівняння нормативно-правових актів, аналіз закономірностей реформування законодавчої бази у соціально-економічній сфері).

У дисертаційній роботі знайшли відображення публікації, що ґрунтуються на сучасному дослідницькому матеріалі – монографіях, дисертаційних дослідженнях, матеріалах наукових семінарів, конференцій у сфері формування та реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз, відповідно до завдань, що поставлені у дисертаційному дослідженні.

Наукова новизна одержаних результатів визначається особистим внеском автора у вирішення актуального наукового завдання у галузі державного управління, що полягає в обґрунтуванні науково-теоретичних засад та наданні практичних рекомендацій для органів державної влади з реалізації державної соціально-економічної політики на сучасному етапі у період епідеміологічних загроз.

Найбільш значущими результатами дослідження, що становлять наукову новизну, розкривають суть роботи та виносяться на захист, є наступні:

уперше:

- розроблено механізми реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз, а саме: нормативні, економічні, організаційні, соціальні, інформаційні та політичні із відповідним змістовним наповненням, що забезпечуються ефективним державно-приватним партнерством між органами державної влади, місцевим самоврядуванням територіальних громад, фіскальними службами, органами соціального захисту населення, закладами охорони здоров'я, службами зайнятості та громадськими організаціями підприємців, а також об'єднаннями роботодавців на всіх рівнях;

удосконалено:

- принципи формування державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз шляхом визначення сучасних тенденцій, зокрема, значення позиції громадянського суспільства щодо карантинних обмежень, окреслення трансформації соціально-ціннісного базису

громадського здоров'я за умов ефективної діяльності органів державної влади через надання якісних медико-соціальних послуг для населення на сучасному етапі в Україні;

- теоретичні підходи до сутності формування державної соціально-економічної політики в період пандемічних впливів у частині виокремлення її функціональних складових, зокрема, ціннісного базису здорового способу життя, соціального значення санітарно-епідеміологічних норм, соціально-психологічної адаптації населення внаслідок застосування новітніх форм карантинних обмежень через системну діяльність органів державної влади під час епідеміологічних загроз;

- концептуальні напрями реформування нормативно-правової бази та трансформації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз, що на даний час характеризуються неефективним синтезом сучасних суспільних потреб та глобальних викликів щодо стану громадського здоров'я із застарілими підходами формування медико-соціальних програм з боку органів соціального захисту населення та закладів системи охорони здоров'я.

дістали подальшого розвитку:

- науково обґрунтовані методологічні підходи на основі узгодження інтересів суб'єктів державної соціально-економічної політики, окреслення переліку управлінських функцій та закріплення їх за кожним розробленим механізмом реалізації, що ґрунтуються на застосуванні нових концептуальних засад для налагодження системного державно-приватного партнерства у протидії епідеміологічним загрозам та розвитку громадського здоров'я;

- узагальнення зарубіжного досвіду соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз, що актуалізувало глобальне усвідомлення проблематики боротьби з епідеміями, як одного з міжнародних пріоритетів трансформації національних систем охорони здоров'я в різних країнах світу, спрямованих на розв'язання нових соціально-економічних проблем, обумовлених пандемічними викликами та удосконалення надання медико-соціальних послуг у сфері охорони здоров'я і соціального захисту громадянам;

- напрями реформування та сутнісне наповнення національних та регіональних соціально-економічних та гуманітарних програм із проблематики протидії епідеміям, які дозволяють удосконалити форми співробітництва, що виникають у зв'язку з поширенням пандемічних впливів з обґрунтуванням застосування інтегрального підходу в процесах державно-приватного партнерства під час реалізації державної соціально-економічної політики в період пандемії COVID-19 на сучасному етапі в Україні.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи доведені до практичного впровадження та можуть бути реалізовані у діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування територіальних громад в контексті підвищення ефективності реалізації державної соціально-економічної політики та

збереження рівня громадського здоров'я під час епідеміологічних загроз.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є самостійною роботою, що містить тези, положення, ідеї, розробки, висновки та пропозиції, які характеризуються науковою новизною і належать особисто автору.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у діяльності наступних державних і громадських інституцій:

Торгово-промислової палати – під час узагальнення спектру економічних проблем, до яких можуть призвести епідеміологічні загрози в частині напрацювання нових підходів з надання фінансово-господарських консультацій з урахуванням соціальних факторів подолання наслідків соціально-економічних криз (довідка про впровадження від 26.01.2021 р. № 19-08-9/169/1);

Асоціації депутатів Львова – під час просвітницької діяльності щодо висвітлення аспектів соціально-економічної тематики і реформаторських підходів у реалізації державної політики у період епідеміологічних викликів для впровадження в якості новітніх технологій у форматі суспільно-владної взаємодії (довідка про впровадження від 16.03.2021 р. № 16/03);

Всеукраїнської Академії наук публічного управління – під час розробки теоретико-методологічних управлінських підходів у державній політиці з метою роз'яснення основних і першочергових завдань з реформування діяльності системи місцевих органів державної влади у галузі охорони здоров'я і органів соціального захисту населення (довідка про впровадження від 27.04.2021 р. № 27/2-1);

Асоціації роботодавців Львівської області – під час розробки підходів у якості креативних технологій у форматі державно-приватного партнерства та висвітлення аспектів соціально-економічної тематики у реалізації державної політики в галузі працевлаштування і функціонування інституту стейкхолдерів на сучасному етапі соціально-економічного розвитку України (довідка про впровадження від 25.03.2021р. № 04).

Апробація результатів дослідження. Основні ідеї та положення було оприлюднено на наукових конференціях, семінарах та конгресах, зокрема: «Публічне управління в системі координат: демократія, децентралізація, місцеве самоврядування», Всеукраїнська науково-практична конференція (Мелітополь, 18 жовтня 2019 р.); «Державне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика», Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (Харків, 18–19 березня 2020 р.); «Інноваційні технології публічного управління та адміністрування: теорія і кращі практики століття», Всеукраїнська науково-практична конференція (Мелітополь, 17 жовтня 2020р.); «Європейський вимір публічного управління», IV регіональна наукова конференція (Чернігів, 18 грудня 2020 р.); «Формування дієвих механізмів державного управління з забезпечення державної безпеки», Національний університет цивільного захисту України, круглий стіл (Харків, 14.05.2021 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 10 наукових працях, із них 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття

у періодичному міжнародному виданні та 5 тез у матеріалах конференцій й інших науково-комунікативних заходах.

Структура й обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 238 сторінок, обсяг основного тексту – 165 сторінок. Дисертація містить 5 рисунків, 17 додатків на 19 сторінках, список використаних джерел на 28 сторінках, що налічує 273 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, описано методологію, наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, наведено дані про апробацію отриманих результатів і публікації автора за темою дисертації.

У **першому розділі дисертації** – *“Науково-теоретичні засади формування державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз”* – розкрито теоретичні та методологічні підходи у реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз як об'єкту державного впливу; охарактеризовано понятійно-категоріальний апарат формування та реалізації державної соціально-економічної політики на сучасному етапі; проведено структурний аналіз інституційного забезпечення державної соціально-економічної політики в Україні.

Історичний досвід свідчить про те, що жертвами будь-якої епідемії незмінно стають ті соціальні, економічні та етнічні групи, які й до настання епідеміологічної загрози перебували в найбільш нестабільному становищі. У сучасній ситуації епідеміологічні впливи мають більш реальну глобальну небезпеку, ніж військові дії, оскільки світова спільнота інвестувала значні суми у розвиток військової сили і значно менші у розвиток громадського здоров'я. Існують супутникові карти здатні відстежувати осередки зараження, проте вони недостатньо ефективні з точки зору інтеграції у світову систему охорони здоров'я. Необґрунтована схильність до оптимізму в оцінці ризиків, пов'язаних з епідеміологічними загрозами, існує і на державному, і на глобальному рівні.

У реакціях на глобальні епідеміологічні загрози можна знайти чимало спільних практик, які на перший погляд можна було б віднести до відмінностей, проте їх сенс є однаковим. Дисциплінарні режими, карантинні обмеження, примусове неробство провокує ослаблення здоров'я від малорухливого способу життя, психологічну втому, побутове насильство. Громадяни повинні мати право у будь-якій ситуації на отримання мінімуму медико-соціальної допомоги незалежно від рівня їх доходу і забезпечити їх таким правом є обов'язком держави. Відповідно до основних засад соціального захисту населення, майже у всіх країнах були створені національні системи охорони здоров'я доступні для всіх, або переважної більшості громадян. Системний аналіз в контексті поточної ситуації дає повну картину адекватності

вжитих заходів і механізмів реалізації державної соціально-економічної політики в залежності від соціального контексту.

Перед медико-соціальними інституціями стоять завдання проведення санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів, спрямованих на попередження, виявлення та ліквідацію наслідків пандемічного впливу, епідеміологічний нагляд за станом інфекційної захворюваності, якістю проведення профілактичних і протиепідемічних заходів постраждалому населенню. Для підвищення ефективності санітарно-протиепідемічних заходів необхідно завчасно розробити прогностні моделі динаміки, визначити фактори ризику погіршення здоров'я населення, реалізовувати пріоритетні профілактичні заходи.

Поряд із симптомами вірусної інфекції та фізичним ураженням організму має бути визнано психологічний вплив на організм людини, тому потрібно розробити практичні поради щодо того, як громадськість повинна реагувати під час епідемії та як подолати страх і невпевненість в майбутньому соціальному добробуті. На сучасному етапі органи державної влади повинні консультуватися із соціальними партнерами з питань моніторингу та регулювання праці медичного персоналу під час епідеміологічної загрози відповідно до обставин, що виникають.

Основними принципами організації санітарно-протиепідемічного забезпечення населення у період епідеміологічних загроз має стати єдиний підхід до організації захисту з побудовою загальної системи протидії факторам зараження. Організація і проведення санітарно-протиепідемічних заходів повинна базуватися на принципах охорони здоров'я, екстреного надання санітарно-епідеміологічної та медичної допомоги населенню, попередження поширення подібних захворювань. Оскільки благополуччя суспільства тісно пов'язане із соціальними детермінантами самопочуття громадян, необхідно зміцнювати громадське здоров'я за допомогою комплексних підходів, які поєднують захист від злиднів, ліквідацію бездомності, інклюзивну освіту і рівний доступ до зайнятості.

Організаційно забезпечуючи функціонування органів державної влади, слід зазначити, що низка соціально значущих і ефективних рішень, які належать до державної соціально-економічної політики до цього часу ще не застосовані. Широкий перелік нормативно-правових актів, що регулюють сферу соціальної безпеки в умовах пандемій в недостатній мірі обумовлений тими потенційними загрозами, що існують на даний час. Епідеміологічні загрози характеризуються інформаційною невизначеністю, значними соціально-економічними наслідками, що створюють потенційну загрозу для суспільства, безпечної життєдіяльності громадян, для нормального функціонування органів державної влади.

У другому розділі дисертації – *“Аналіз механізмів реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз”* – досліджено роль громадянського суспільства у формуванні соціально-

економічної політики на засадах соціального партнерства, обґрунтовано державну політику трансформації системи охорони здоров'я під час епідеміологічних загроз, актуалізовано державно-приватне партнерство щодо соціального захисту населення у період епідеміологічних загроз, проаналізовано зарубіжний досвід із реалізації державної соціально-економічної політики під час епідеміологічних викликів.

У державній соціально-економічній політиці інноваційні підходи повинні полягати у мобілізації організаційних якостей, горизонтальній взаємодії та реалізації ефективних механізмів. Слід звернути увагу на зв'язок соціальної солідарності у суспільстві, оскільки велике значення також надається своєчасному наданню інформації та відкритому діалогу. Епідеміологічні загрози привели до катаклізмів у роботі фінансового і сировинного ринків, транспортної галузі, зниження доходів на одиницю населення. І навіть при стабілізації економічних показників процес відновлення може не набути імпульсу, а темпи зростання промислового виробництва сповільнитися.

Запобігання епідеміологічним загрозам вимагають різноспрямованих зусиль, оскільки епідемії вже давно перестали носити епізодичний характер. Органи державної влади повинні надавати рекомендації та інформацію щодо ризиків для кожної з соціальних груп під час епідеміологічних викликів. Для максимально широкого поширення інформації у суспільстві слід використовувати й інші управлінські механізми, у тому числі надання даних в доступних форматах соціальних мереж. Для надання зазначених послуг слід використовувати гарячі телефонні лінії, що дозволяють надати підтримку особам, нездатним потурбуватися про себе самостійно, тому необхідно організувати збір відомостей про потребуєщих соціальної допомоги.

Епідеміологічні загрози впливають на процес відтворення людського капіталу різними шляхами та мають різні за формою і ступенем наслідки в залежності від особливостей розвитку суспільства у майбутньому. Заходи реагування на епідеміологічні загрози розрізняються за медичними, соціально-економічними і політичними аспектами, а темпи відновлення соціально-економічного розвитку залишаються вкрай невизначеними і залежать від тривалості епідеміологічних впливів. Збільшення тривалості продуктивного життя людей внаслідок зміцнення їх здоров'я є ключовим фактором компенсації зростання витрат на охорону здоров'я.

Державною соціально-економічною політикою надання медико-соціальних послуг має реалізовуватися інтегрованим чином, щоб громадяни безперервно отримували послуги з профілактики захворювань, що відповідатимуть потребам протягом усього життя. Глобальні соціально-економічні наслідки епідеміологічних впливів виявилися більш серйозними, ніж передбачалося і це призвело до погіршення макроекономічного прогнозу. Проблеми у реальному секторі економіки, на ринку праці, у соціальній сфері мають особливу природу і не можуть трактуватися з точки зору стандартних підходів до аналізу економічних і фінансових криз. Значний вплив на зміну

структури зайнятості повинні мати процеси цифровізації та роботизації економіки, які прискорилися останнім часом.

У двадцять першому столітті неможливо повністю контролювати епідеміологічні загрози, значні соціальні зміни, що відбуваються постійно вписуються в сучасний досвід, а інфекційні хвороби становлять виклик для суспільства. Сучасні епідемії, глобальна соціально-економічна криза є потрясінням, яке поширюється нерівномірно та з різною інтенсивністю, а існуючі економічні та соціальні нерівності вважаються важливою причиною розбіжності у спроможності країн протистояти кризі. Епідеміологічні впливи приносять соціально-економічні негаразди багатьом, тому для органів державної влади важливо збільшити соціальну допомогу цим групам. Дані трансфери слід розглядати як виплати зі страхування і роль органів державної влади полягає в тому, щоб допомогти замінити відсутність такого ринку.

Системна державна соціально-економічна політика з ефективного надання медико-соціальних послуг необхідна для того, щоб рішення про розподіл виділених на охорону здоров'я бюджетних коштів не приймався під впливом необхідності підтримувати підвідомчі медичні установи безвідносно до ефективності їх роботи. Глобальність сучасної реальності епідеміологічних загроз створила мережу для поширення інфекцій, вона має потенційну здатність інфікувати всіх членів суспільства, а елементом, що відрізняє цей потенціал, є індивідуальний опір організму в поєднанні з відповідними демографічними характеристиками.

Спалахи епідемій перевіряють на міцність саму державну політику, потенціал протидії, ступінь готовності та швидкість реагування на пандемічні впливи. Більшість держав вдаються до запровадження обмежувальних заходів, якими виправдовується використання правової основи для екстрених заходів із захисту громадського здоров'я та подолання наслідків епідеміологічних впливів для всіх сегментів суспільства. Зазначений фактор вкрай важливий для покращення ефективності реагування на епідеміологічні загрози, а також для забезпечення підготовки планів реагування в інших контекстах.

Як сама епідемія, так і прямий результат реагування на неї у формі обмежувальних заходів, наслідків для суспільства та його соціально-економічного розвитку загострюють відмінності між групами соціуму. У зв'язку з цим, до прийняття рішень слід залучати експертів і групи громадянського суспільства, а також слід надавати цим суб'єктам можливість брати участь в оцінці епідеміологічного впливу. Рекомендується максимально забезпечити проведення громадських слухань та консультацій, у тому числі з використанням онлайн-платформ та забезпечити наявність у відповідних нормативно-правових актах гарантій функціонування демократичних принципів у період епідеміологічних загроз.

У третьому розділі дисертації – *“Удосконалення реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз”* – визначено стратегічні напрями з протидії пандемічним впливам на регіональному

рівні в Україні, запропоновано механізми реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз на сучасному етапі, удосконалено управлінські підходи щодо суспільно-владної взаємодії в період викликів пандемії COVID-19 в Україні.

Тривалі епідеміологічні періоди створюють передумови для фінансування органами державної влади заходів стимулювання, спрямованих на протидію економічним збиткам. До теперішнього часу результати соціально-економічних наслідків епідеміологічних загроз було зосереджено на короткострокових прогнозах стратегій стримування. Однак, під час того, як органи державної влади реалізують великомасштабні бюджетні програми спрямовані на боротьбу з епідеміями, важливо зрозуміти, як буде виглядати господарський та економічний прогноз в найближчі роки.

Ефективність діяльності органів державної влади у великій мірі залежить від мотивації та розподілу фахівців, які відповідальні за організацію надання медико-соціальних послуг. Тому, забезпечення системи охорони здоров'я ресурсами є головним фактором на сучасному етапі її реформування і розвитку для проведення ефективної державної політики у соціально-економічній та гуманітарній сфері задля добробуту суспільства. Програми і заходи такого характеру повинні передбачати ефективні механізми реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз з метою збереження громадського здоров'я і соціального благополуччя громадян (рис.1).

Нормативні механізми регламентують формування нормативно-правової бази, що передбачає реалізацію ефективної державної соціально-економічної політики; підвищення ефективності функціонування системи охорони здоров'я у період епідеміологічних загроз; удосконалення регуляторних процедур в галузі охорони здоров'я шляхом контролю за виконанням нормативно-правових актів; забезпечення мінімального єдиного соціального стандарту надання медико-соціальних послуг з дотримання рівня громадського здоров'я населення на сучасному етапі.

Економічні механізми регламентують системне вирівнювання дисбалансу соціально-економічної нерівності щодо можливості рівного доступу громадян до медико-соціальної допомоги; зосередження матеріальних і фінансових ресурсів на найбільш необхідних ділянках системи охорони здоров'я; систематичне проведення суспільного електронного опитування з питань соціально-економічного розвитку та забезпечення громадської безпеки; економічно обґрунтований розподіл видатків з державного бюджету на функціонування заходів медико-соціального та оздоровчого характеру.

Організаційні механізми регламентують розробку та здійснення партнерських проектів із медико-соціальних напрямів державної соціально-економічної політики; застосування соціальних технологій громадського контролю за діяльністю лікарняних установ; підвищення ефективності функціонування інститутів державної влади з пропаганди громадського здоров'я серед населення; забезпечення виконання національних програм і

проектів у галузі охорони здоров'я як частини реалізації державної соціально-економічної політики в Україні.

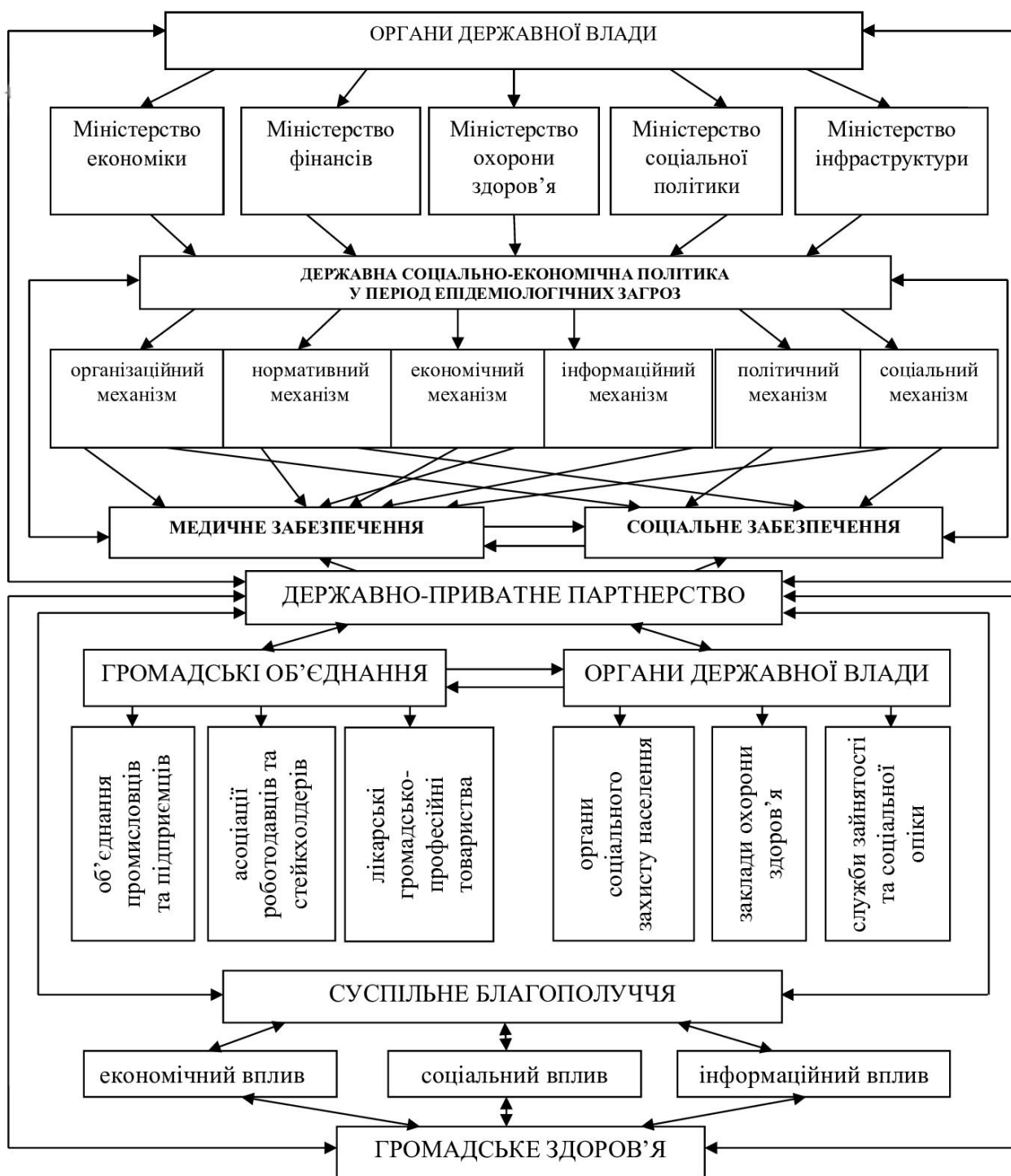

Рис 1. Механізми реалізації державної соціально-економічної політики на сучасному етапі у період епідеміологічних загроз

Соціальні механізми регламентують зростання соціальних гарантій у суспільній та громадянській сферах щодо охорони здоров'я населення та гармонійний соціально-економічний розвиток; розширення можливості

процедур демократичної участі соціуму в реалізації органами державної влади програм Національної служби здоров'я; неухильне дотримання соціальних гарантій та дотримання прав людини на сучасному етапі епідеміологічних загроз, щодо виконання вимог обмежувальних заходів.

Інформаційні механізми регламентують гарантування у громадянському суспільстві свободи слова і думки, вільного доступу населення до інформації про актуальний стан епідеміологічної загрози; надання обґрунтованої та доказової інформації, що має розвіяти сумніви про технології вакцинації в боротьбі з COVID-19; удосконалення управлінських підходів у державно-приватному партнерстві в частині інформування громадян щодо гарантій медико-соціального обслуговування під час епідеміологічних загроз.

Політичні механізми регламентують трансформацію національної системи охорони здоров'я, яка забезпечить надійні державні заходи реагування на епідеміологічні загрози; забезпечення контролю на рівні органів державної влади з регламентації умов зайнятості медико-санітарного персоналу, включаючи соціальний захист; створення системи підготовки немедичних фахівців охорони здоров'я, працівників органів державної влади, менеджерів системи охорони здоров'я.

При виробленні заходів профілактики і мінімізації ризиків необхідно також передбачити чіткий порядок забезпечення соціально-безпекових факторів, а також планування дій при різних сценаріях спалаху епідемій. Епідемії особливо негативно впливає на окремі верстви населення, посилюючи нерівність серед деяких категорій працюючих, а також людей з хронічними захворюваннями, які більше, ніж інші, ризикують інфікуватися і отримати ускладнення. Органам державної влади необхідно забезпечити громадянам можливість консультацій із спеціалізованими організаціями та отримувати належну теоретичну підготовку в галузі соціальної безпеки та гігієни.

Результатом реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз повинно стати вирішення комплексної проблеми координації заходів, покращення соціальних факторів зміцнення здоров'я, недостатньої та різко диференційованої фактичної недоступності якісної медико-соціальної допомоги, слабкої захищеності соціальних прав громадян, ризиків непомірних вимушених фінансових витрат на лікування при його формальній безкоштовності на сучасному етапі.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено актуальне завдання, яке полягає в обґрунтуванні науково-теоретичних засад та наданні практичних рекомендацій для органів державної влади щодо реалізації державної соціально-економічної політики на сучасному етапі у період епідеміологічних загроз. Результати, отримані в процесі дослідження, дають підстави сформулювати наступні висновки та пропозиції:

1. Проведено аналіз державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз та її інституційної реорганізації. Трансформаційні суспільства найбільшою мірою уразливі перед загрозою розриву традиційних соціальних зв'язків, дефіциту якісного медико-соціального обслуговування, збільшення вимушеного безробіття. Наявність об'єктивної інформації про епідемію має спонукати органи державної влади бути особливо уважними до масових заходів та їх часових меж. Епідеміологічні впливи є шансом для людства переосмислити устрій сучасного світу, подумати над недоліками глобалізації та ринкової економіки. В умовах глобальної соціально-економічної кризи необхідно відновлювати капітал довіри до влади і робити це можна єдиним способом, надаючи достовірну, а головне доступну інформацію населенню. Епідеміологічні загрози характеризуються невизначеністю, значними соціально-економічними наслідками, що створюють потенційну загрозу для суспільства, безпечної життєдіяльності громадян, нормального функціонування органів державної влади. Непередбачуваний перебіг епідемій, доволі висока смертність, відсутність ефективних препаратів і початкові заперечення існування епідемії не сприяють консолідованим діям, а існуюча кількість інфікованих викликає соціальне занепокоєння, а інформаційні повідомлення посилюють почуття тривоги за здоров'я та життя громадян. У державній соціально-економічній політиці у період епідеміологічних загроз сучасні інноваційні підходи повинні полягати у мобілізації організаційних можливостей, горизонтальній взаємодії та ефективній реалізації управлінських механізмів із відповідним змістовним наповненням.

2. Досліджено зарубіжний досвід із формування та реалізації державної соціально-економічної політики під час епідеміологічних викликів. Зарубіжний досвід свідчить, що глобальні соціально-економічні наслідки епідеміологічних загроз виявилися більш серйозними, ніж передбачалося і це призвело до зниження макроекономічних показників. Соціально-економічна криза у зарубіжних державах проявляється як у вигляді стрімкого зменшення попиту в зв'язку із стрімким падінням доходів населення, так і в колапсі пропозицій, оскільки багато компаній банкрутують. Соціально-економічна криза змінить структуру зайнятості в секторі малого та середнього бізнесу і створить можливості для її зростання в окремих галузях, у тому числі цифровій галузі, логістиці, онлайн-торгівлі. Частка цих галузей росла і в докризовий період, отож значний вплив на зміну структури зайнятості повинні мати процеси цифровізації економіки, які прискорилися в умовах кризи у період епідеміологічних загроз. Як песимістичний сценарій можна очікувати відхід, або остаточне переміщення в тіньову економіку до половини суб'єктів малого та середнього бізнесу. Чергова криза 2021р. змусила значне число підприємців вийти з бізнесу, що, у свою чергу, здатне підірвати не лише стійкість економіки, а й основи довгострокового соціально-економічного розвитку. Спільним у зарубіжних системах громадського здоров'я є врахування демографічних, соціально-економічних, національних традицій, етнічних, територіальних та інших особливостей. При формуванні стратегій розвитку національних систем охорони здоров'я вони враховують позицію Всесвітньої

організації охорони здоров'я щодо ефективності протидії епідеміям. Отже, доцільним є використання прогресивних ідей із зарубіжного досвіду, які детермінують якісні системні зміни у державній соціально-економічній політиці у період епідеміологічних загроз.

3. Обґрунтовано актуальність державно-приватного партнерства щодо соціального захисту населення у період епідеміологічних загроз. Процеси соціальної поляризації в період епідеміологічних загроз відбуваються з прискоренням, отож сьогодні необхідна консолідація суспільства перед глобальними загрозами, що стає виключно складним завданням. Готовність органів державної влади до системних дій у боротьбі проти глобальних викликів, епідемії або техногенних катастроф в цілому знижуються. Особливості державно-приватного партнерства у соціально-економічній сфері мають врахувати організаційну структуру системи державного управління, розвиток підприємницької діяльності, розширення переліку медико-соціальних послуг, розширення співпраці між державним та приватним партнерами. Трансформація державної соціально-економічної політики неможлива без інституційних перетворень, спрямованих на подальший розвиток базових соціальних, політичних й економічних інститутів суспільства, будь-які фактори оптимізації змін в механізмах реалізації державної політики соціально-економічною сферою мають різне спрямування. Організаційно координуючи функціонування органів державної влади та інститутів громадянського суспільства слід зазначити, що низка значущих і необхідних кроків, що належать до сфери державної соціально-економічної політики до цього часу ще не сформовані у боротьбі з епідеміологічними загрозами. Незважаючи на політику, що реалізується, під час епідеміологічних загроз досі є актуальними соціально-економічні впливи, що зумовлюють залучення у систему державного управління обмежувальних заходів. Сучасна державна соціально-економічна політика не використовує у повному обсязі потенціалу державно-приватних партнерств, де найбільш зручною формою здійснення проектів є спільна діяльність, розподіл функцій, а джерелами їх фінансування кошти державного та місцевих бюджетів, фінансові ресурси приватного партнера, запозичені кошти та інші джерела, не заборонені законодавством.

4. Визначено стратегічні напрями трансформації управлінських підходів з протидії пандемічних впливам на регіональному рівні в Україні. Проблеми в реальному секторі економіки, на ринку праці, у соціальній сфері в період епідеміологічних загроз мають особливу природу і не можуть трактуватися з точки зору стандартних підходів до аналізу економічних і фінансових криз. В Україні сьогодні триваюча епідемія і санітарні обмеження змушують переглядати в сторону зменшення перспективи розвитку економіки. Наукове обґрунтування реформування державного управління охороною здоров'я на регіональному рівні в умовах соціально-економічних трансформацій передбачає практичні рекомендації для органів державної влади шляхом широкого залучення громадських організацій до розв'язання проблем охорони здоров'я через їх активну взаємодію з органами місцевого самоврядування. Актуалізується громадське здоров'я, захищеність громадян на випадок

екстренного захворювання, соціально-економічна ефективність діяльності галузі охорони здоров'я та задоволення потреб громадян щодо медико-соціальних послуг. Метою всіх трансформаційних процесів, які сьогодні реалізуються у державній соціально-економічній політиці, є підвищення рівня та якості життя громадян, у тому числі такої його характеристики, як можливість працездатного життя, зберігаючи громадське здоров'я, що в остаточному підсумку забезпечить високий рівень національної безпеки держави. Удосконалення управлінських підходів у галузі охорони здоров'я на регіональному рівні в умовах соціально-економічних трансформацій може стати ключовим механізмом реалізації державної політики у період епідеміологічних загроз, оскільки дасть змогу не тільки суттєво впливати на підвищення якості медико-соціального обслуговування громадян держави, а й активізувати процес адаптації системи охорони здоров'я та соціального захисту населення до міжнародних стандартів.

5. Розроблено механізми реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз на сучасному етапі в Україні. Сутністю пропозицій є реалізація ефективних механізмів, які забезпечують цілісність, наступність, дієвість та узгодженість дій органів державної влади для надання необхідних медико-соціальних послуг з метою досягнення суспільного благополуччя. Результатом реалізації механізмів державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз має стати вирішення комплексної проблеми переважної орієнтації на лікування захворювань, а не на їх запобігання, слабкої координації заходів щодо розвитку системи охорони здоров'я щодо покращення соціальних факторів зміцнення громадського здоров'я, фактичної недоступності якісної медико-соціальної допомоги, ризиків вимушених витрат на лікування. Отож, в роботі розроблено механізми реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз: нормативні, економічні, організаційні, соціальні, інформаційні та політичні із відповідним змістовним наповненням, що забезпечуються ефективним державно-приватним партнерством між органами державної влади, місцевим самоврядуванням територіальних громад, фіскальними службами, органами соціального захисту населення, закладами охорони здоров'я, служб зайнятості та громадськими організаціями промисловців, підприємців і об'єднаннями роботодавців на всіх рівнях. Системне впровадження розроблених механізмів сприятиме сучасним трансформаціям у державній соціально-економічній політиці, що викликано необхідністю протидії епідеміологічним загрозам та ефективній реалізації збереження громадського здоров'я у період пандемічних викликів.

6. Надано практичні рекомендації для органів державної влади з діяльності у форматі суспільно-владної взаємодії під час впливу пандемії COVID-19. Дана пропозиція передбачає управлінські принципи, підходи, шляхи і терміни реалізації державної соціально-економічної політики, метою якої є визначення основних напрямів і способів розв'язання проблеми епідеміологічних загроз в контексті збереження громадського здоров'я. Реалізація міжгалузевих управлінських підходів з економічним обґрунтуванням

та їх медико-соціальними характеристиками повинна кардинально змінити ситуацію. Під час епідеміологічних впливів державна соціально-економічна політика вимагає особливого підходу, тому слід звернути увагу на зв'язок соціальної солідарності у суспільстві. У час епідеміологічних загроз людство постало перед невпевненістю щодо свого здоров'я, стосовно роботи та майбутнього, громадянам довелося змінити повсякденне функціонування, реорганізувати роботу. Розуміючи логіку зазначених аргументів можна стверджувати, що суспільно-владна взаємодія має базуватися на показниках, за якими можна усвідомити рівень соціального капіталу, так як окремі частини суспільства по-різному реагують на пандемію, усвідомлюють реальність цієї загрози та готові виконувати жорсткі вимоги соціальної ізоляції. Невиконання необхідних функцій охорони здоров'я і соціального захисту спричинятиме негативні суспільні наслідки збільшуючи навантаження на соціум в майбутньому. Органи державної влади повинні розширювати спектр медико-соціальних послуг з урахуванням адресності, соціально-демографічних характеристик споживачів даних послуг та їхніх потреб. Комплексне вирішення поставлених завдань переорієнтує управлінську діяльність на розв'язання проблеми громадського здоров'я та працездатності суспільства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Ситник Т. І. Реалізація державної соціально-економічної політики щодо протидії епідеміологічним загрозам з метою формування суспільного здоров'я. *Вісник національного університету цивільного захисту України. Державне управління.* 2017. Вип. 2 (7). URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/13415/1/Cytnyk.pdf>.
2. Ситник Т. І. Особливості формування державної соціально-економічної політики у галузі охорони здоров'я з досягнення суспільного благополуччя в Україні. *Вісник національного університету цивільного захисту України. Державне управління.* 2018. Вип. 1 (8). URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/13405/1/Cytnyk2018.pdf>.
3. Ситник Т. І. Вплив факторів соціально-економічної невизначеності в період епідеміологічних загроз на державну політику підтримки та стабілізації діяльності бізнесу. *Державне управління: удосконалення та розвиток.* 2018. № 7. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2018/92.pdf.
4. Ситник Т. І. Механізми реалізації державної соціально-економічної політики щодо формування громадського здоров'я на етапі суспільних трансформацій в Україні. *Вісник національного університету цивільного захисту України. Державне управління.* 2019. Вип. 1 (10). URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/13406/1/Cytnyk2019.pdf>.

Статті в іноземних наукових виданнях за фахом:

5. Ситник Т. И. Управленческие подходы формированию бюджета в государственной экономической политике периода эпидемиологических кризисов. *East journal of security studies*. 2018. Vol. 3 (1/2018). URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/13420/1/Sutnik.M.pdf>.

Матеріали конференцій:

6. Ситник Т. І. Особливості управлінських підходів у діяльності щодо формування професійних компетентностей фахівців санітарно-епідеміологічних служб в Україні. *Публічне управління в системі координат: демократія, децентралізація, місцеве самоврядування: тези доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. (Мелітополь, 18 жовтня 2019 р.)*. Мелітополь, 2019. С. 410-411.

7. Ситник Т. І. Моделі формування та реалізації державної соціально-економічної політики із підтримки бізнесу під час епідеміологічних загроз в Україні. *Державне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Харків, 18–19 березня 2020 р.)*. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2020. С. 193-195.

8. Ситник Т. І. Прийняття управлінських рішень у державній соціально-економічній політиці щодо протидії епідеміологічним загрозам в Україні. *Інноваційні технології публічного управління та адміністрування: теорія і кращі практики століття: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Мелітополь, 17 листопада 2020 р.)*. Мелітополь, 2020. С. 141-143.

9. Ситник Т. І. Організаційно-функціональні засади державного управління з протидії епідеміологічним процесам на сучасному етапі. *Європейський вимір публічного управління: матеріали IV регіон. наук. конф. (Чернігів, 18 грудня 2020 р.)*. Чернігів, 2020. С. 236-237.

10. Ситник Т. І. Державна соціально-економічна політика щодо стабілізації роботи підприємств у період кризи в умовах інформаційної невизначеності. *Формування дієвих механізмів державного управління з забезпечення державної безпеки: матер. круглого столу*. Харків: НУЦЗУ. 2021. С. 264-266.

АНОТАЦІЯ

Ситник Т. І. Механізми реалізації державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз . – *Рукопис*.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Національний університет цивільного захисту України. – Харків, 2021.

У дисертаційному дослідженні розкрито теоретико-методологічні засади державної соціально-економічної політики у період епідеміологічних загроз, що на думку автора повинно передбачати доступ усіх членів суспільства до медико-соціальних послуг, що є важливим аспектом профілактики економічної нерівності та забезпечення соціальної справедливості.

Встановлено, що для підвищення рівня громадського здоров'я органи державної влади повинні реалізувати ефективні механізми державної соціально-економічної політики, приймати програми громадської безпеки. Влада має нести відповідальність за управління людськими і матеріальними ресурсами та визначення пріоритетів у їх розподілі, координації завдань з організації навчання, інформуванні громадян про ймовірність виникнення епідеміологічних загроз.

Обґрунтовано, що в близькому майбутньому слід очікувати подальшого розширення сервісів електронної держави, починаючи від доступу до публічних послуг і закінчуючи розвитком електронної демократії. Поширення отримують онлайн-сервіси, що дозволяють знизити число можливих контактів клієнтів один з одним та з співробітниками органів державної влади. Прогнозовано будуть домінувати механізми соціальної регуляції та соціального забезпечення мінімального рівня життя в обмін на обмеження громадянських прав, що є глобальним трендом, який веде до перегляду принципів демократії на користь високого ступеня дисциплінарної регуляції суспільного життя.

Доведено, що криза пандемії COVID-19 спричинилася до базової суспільної трансформації, яка детермінована сучасним соціально-економічним станом в Україні. Пандемія спровокувала в Україні термінові заходи з пом'якшення наслідків довготривалого характеру для фінансово-економічних систем і національної безпеки в цілому. Посилює вплив пандемія COVID-19 на існуючі соціально-економічні кризові явища і спалах хвороб, що лягають додатковим навантаженням на систему охорони здоров'я в нашій державі та провокують відсутність стабільності в суспільстві.

Запропоновано, що як тільки соціально-економічна криза, яка викликана епідеміологічними впливами буде остаточно взята під контроль, необхідно буде вжити заходів для вирішення проблеми зростання темпів продуктивності економіки протягом найближчого часу, і зосередити увагу на структурних реформах, необхідних для покращення довгострокових перспектив соціально-економічного зростання. Непередбачуваний перебіг епідеміологічних впливів, доволі висока смертність, відсутність ефективних препаратів є завданням органів державної влади для діяльності з протидії розповсюдження епідемій.

Ключові слова: епідеміологічні загрози, механізми, громадське здоров'я, соціально-економічна сфера, державна політика, пандемія, суспільство.

SUMMARY

Sytnyk T.I. Mechanisms of realization of the state social and economic policy in the period of epidemiological threats. - *Manuscript*.

The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of sciences in public administration on a specialty 25.00.02 - mechanisms of public administration. - National University of Civil Defense of Ukraine. - Kharkiv, 2021.

The dissertation research reveals the theoretical and methodological principles of state socio-economic policy in the period of epidemiological threats, which in the author's opinion should provide access for all members of society to medical and

social services, which is an important aspect of preventing economic inequality and social justice. It has been established that in order to improve the level of public health, public authorities must implement effective mechanisms of state socio-economic policy and adopt public safety programs. Authorities should be responsible for managing human and material resources and setting priorities for their allocation, coordinating training tasks, and informing citizens about the likelihood of epidemiological threats.

It is substantiated that in the near future we should expect further expansion of e-government services, starting from access to public services and ending with the development of e-democracy. Online services that reduce the number of possible contacts of customers with each other and with government officials are becoming more widespread. Mechanisms of social regulation and social security of the minimum standard of living in exchange for restrictions on civil rights are projected to dominate, which is a global trend leading to a revision of the principles of democracy in favor of a high degree of disciplinary regulation of public life.

It is proved that the crisis of the COVID-19 pandemic has led to a basic social transformation, which is determined by the current socio-economic situation in Ukraine. The pandemic has provoked urgent measures in Ukraine to mitigate the long-term effects on financial and economic systems and national security in general. The COVID-19 pandemic is exacerbating the existing socio-economic crises and disease outbreaks, which place an additional burden on the health care system in our country and provoke a lack of stability in society.

It is suggested that as soon as the socio-economic crisis caused by the epidemiological effects is finally brought under control, it will be necessary to take measures to address the growth of economic productivity in the near future, and focus on structural reforms needed to improve long-term socio-economic prospects. growth. Unpredictable course of epidemiological influences, rather high mortality, lack of effective drugs are the task of public authorities to work to combat the spread of epidemics.

Key words: epidemiological threats, mechanisms, public health, socio-economic sphere, state policy, pandemic, society.

Відповідальний за друк *Парубчак І.О.*

Підписано до друку 02.08.2021 р.
Формат 60х84 $\frac{1}{16}$. Обл.-вид. арк. 0,9.
Гарнітура Таймс. Тираж 100 прим.

Віддруковано з оригінал-макета в друкарні ФОП Леонов Д.С.
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80.